

11. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

11.1. Πρόταση για τα Αναλυτικά Προγράμματα στην Βιολογία Γυμνασίου

11.1.1. Γενικά.

Έχουν τεθεί εξ αρχής πολλοί περιορισμοί από την ομάδα εργασίας για την διατύπωση απόψεων σχετικά με τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων που έχω αναλάβει να προτείνω ως αναγκαία για μαθητές με βαριές κινητικές αναπηρίες. Κατά την άποψή μου οφείλουμε να τροποποιήσουμε τα αναλυτικά προγράμματα σε τέτοιο βαθμό που να μη θίγονται οι βασικοί στόχοι που έχει θέση το Π.Ι. και συνεπώς η ισοτιμία των μαθητών μας, αλλά να συμπεριλαμβάνονται και στόχοι που είναι απαραίτητοι στην ομάδα των μαθητών μας.

Ξεκινώντας από τα απλούστερα, από την μορφή των εγχειριδίων, επιβάλλεται η αλλαγή του δεσίματος των βιβλίων με σκοπό το εύκολο ξεφύλλισμα από τον μαθητή και την σταθεροποίηση της σελίδας. Επίσης το μέγεθος των γραμμάτων πρέπει να αυξηθεί, κάτι πολύ σημαντικό για τα περισσότερα παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Οι εικόνες είναι πολύ σημαντικές και ένα πολύ βασικό βοήθημα τόσο για την γνωριμία με το αντικείμενο όσο και για την κατανόηση. Απαιτούνται πολλές εικόνες, με μεγάλη ευκρίνεια και καλά διατυπωμένο το αντικείμενο. Εικόνες όπως οι 3 και 5 σελ. 17 «ΒΙΟΛΟΓΙΑ» Α' Γυμνασίου, δεν κρίνονται ως ικανά κατανοητές.

Τρόπος αξιολόγησης και διδαχτικού διάλογου. Ο προτεινόμενος από τα σχολικά εγχειρίδια τρόπος αξιολόγησης δεν μπορεί να δώσει τα αναγκαία αποτελέσματα λόγω προβλημάτων τόσο στην δυνατότητα γραφής και λόγου ή ελεγχμένης κίνησης του μαθητή για μια επαρκή επικοινωνία. Η συμμετοχή του επίσης στην τάξη δεν μπορεί να περιορίζεται σε μονολεκτικές απαντήσεις ή και ακόμη χειρότερα σε ναι-όχι. Επιβάλλεται η εξεύρεση άλλων μεθόδων και τρόπων συμμετοχής και ανάπτυξης της σκέψης.

Έλλειψη εμπειριών. Έλλειψη οπτικών, απτικών και κινητικών εμπειριών και παραστάσεων με κύρια αίτια το κινητικό τους πρόβλημα, περιβαλλοντολογικά και κοινωνικά εμπόδια. Επισκέψεις, εκδρομές και δραστηριότητες εκτός τάξης κατάλληλα προετοιμασμένες και με ανάλογο περιεχόμενο μπορούν να καλύψουν πολλές έλλειψης. Ακόμη απόκτηση εμπειριών μέσα στην τάξη με απλό εποπτικό υλικό και εικόνες. Ακόμη προσαρμοσμένες ασκήσεις όπως ελεγμένα και κατάλληλη κίνηση του παιδιού με το αναπηρικό αμαξίδιο για την έννοια της αδρανείας.

Ανάπτυξη της φαντασίας μέσα από την συνηθισμένη σχολική εργασία και μάθηση.

Μεγαλύτερη προσπάθεια ανάπτυξης της προσοχής, συγκριτικά με τους κανονικούς μαθητές, μέσα από συνεχή εξάσκηση στην καθημερινή σχολική πράξη.

Ερεθίσματα και πρόκληση ενδιαφέροντος. Η ιδιάζουσα κακή ψυχολογική κατάσταση που αναπτύσσεται κατά την εφηβική περίοδο και μάλιστα σε παιδιά με επιδεινούμενο κινητικό πρόβλημα και η έλλειψη ενδιαφέροντος αποτελεί δύσκολο πρόβλημα για τον εκπαιδευτικό.

Ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Η νέα τεχνολογία προσφέρει πολλαπλές δυνατότητες σε όλα σχεδόν τα άτομα με προβλήματα κίνησης και αποτελεί χρησιμότερο εργαλείο στους τομείς

μάθησης και καθημερινής ζωής. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν καθημερινά μέσα στην τάξη ως αναπόσπαστο μέρος των μαθητικών δραστηριοτήτων.

Ασκήσεις. Γενικές παρατηρήσεις, ισχύουν και για τις δύο τάξεις.

Οι ασκήσεις να περιέχονται σε ξεχωριστό εγχειρίδιο ευκολόχρηστο από μαθητές με κινητικά προβλήματα. Οι ασκήσεις κατά το δυνατόν να ολοκληρώνονται στη τάξη.

Ως προς το περιεχόμενο, εκτός των άλλων, να περιληφθούν δύο ακόμη κατηγορίες. Ομαδικές ασκήσεις στις οποίες ένα παιδί με καλό κινητικό γράφει σε συνεργασία με τα υπόλοιπα της τάξης. Ασκήσεις με λέξεις κλειδιά για την κατανόηση του μαθήματος. Είναι σημαντικό να συνηθίσουν να εργάζονται κατ' αυτό το τρόπο και για την παραπέρα εξέλιξη τους, στοχεύουμε στο να αποκτήσουν περιεκτικό λόγο λαμβάνοντας υπόψη την μειωμένη δυνατότητα έκφρασης του λόγου πολλών μαθητών μας. Στην Γ Γυμνασίου να έχει αποκτήσει ο μαθητής επαρκώς την δυνατότητα χρήσης λέξεις κλειδιά.

11.2. Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.

Προτάσεις για το περιεχόμενο.

Όπου αναφέρεται στην οργάνωση και την λειτουργία του ανθρώπινου σώματος,

Γνωριμία με το ανθρώπινο σώμα, όχι του ιδανικού που προβάλλεται ως απόλυτο αγαθό. Σκοπός η αποδοχή από τα παιδιά του δικού τους σώματος (σε όποια κατάσταση και αν είναι), η κατανόηση ότι αποτελεί μέρος του είναι τους και αγάπη ως πολυτίμου εργαλείου. Αποτελεί, ως γνωστόν, πολύ σπουδαίο παράγοντα για την συνολική εξέλιξη του παιδιού.

Σελ. 37, θα μπορούσε να παρουσιαστεί εικόνα παιδιού με κινητικό πρόβλημα, π.χ. αναπηρικό καροτσάκι.

Στήριξη.

Αναφορά στην αξία και την δυνατότητα μηχανικής στήριξη παιδιών με αναπηρίες, καροτσάκι, ορθοστάτες κ.ά.

Οστά.

Αναφορά και σε παθήσεις σκελετού με σκοπό εξοικείωσης του μαθητή με την εικόνα του «μη κανονικού» σώματος (του δικού του ή του συμμαθητή του) με τρόπο που να μη προκαλεί φόβο αλλά να κατανοείται η χρησιμότητά του στο βαθμό που του επιτρέπει η βλάβη.

Κίνηση-επικοινωνία.

Αναφορά σε νευρομυϊκές παθήσεις 'Ο,τι πιο πάνω.

Αναπαραγωγή.

Αναφορά στις δυσκολίες και στη δυνατότητα ερωτικής ζωής των ατόμων με προβλήματα.

Κυκλοφορία - μεταφορά - αποβολή ουσιών.

Αναφορά σε προβλήματα που μπορούν να προκληθούν από τον τρόπο ζωής. Π.χ. παχυσαρκία, καρδιαγγειακές παθήσεις, λιθιάσεις νεφρών κ.ά.

Αναπνευστικό. Αναφορά σε προβλήματα που αφορούν το αναπνευστικό σύστημα λόγω συγκεκριμένων παθήσεων των παιδιών.

Δραστηριότητες.

Γνωριμία με τους οργανισμούς.

Επαφή με ζώντες οργανισμούς π.χ. το σαλιγκάρι, ο γαιοσκώληκας, τα δίθυρα κ.α. (οργανισμοί που μπορούν να βρεθούν και να μεταφερθούν στη τάξη). Ψηλαφίσει, όπου είναι δυνατή, παρατήρηση.

Γνωριμία με τους φυτικούς οργανισμούς, τα μέρη του φυτού κ.λ.π. κατά τρόπο βιωματικό. Η ψηλαφίσει διαφορετικού φύλου φυτού θα βοηθήσει στη κατανόηση της έννοιας λείου-αδρού σε πεδία που στερούνται απτικών παραστάσεων.

Να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην εργασία στο πεδίο (βοτανικός κήπος, δασάκι, ακτή κ.λ.π.) όπου ο μαθητής μπορεί να εμπλουτίσει τις εμπειρίες του, να του παρέχει ευεξία και να εξασκείται σε διάφορες δεξιότητες.

Μικροσκόπιο. Πολλά παιδιά δεν μπορούν να εστιάσουν σε συγκεκριμένο οπτικό πεδίο και ασκήσεις μικροσκοπίου δεν μπορεί να γίνουν. Προτείνεται η μακροσκοπική παρατήρηση των παρασκευασμάτων των ασκήσεων με πραγματικές εικόνες παρμένες από μικροσκόπιο.

11.3. Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.

1. 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5. Εμπλουτισμός των ενοτήτων με πολλές εικόνες από μικροσκοπικά παρασκευάσματα.

2. Αναφορά στις ασθένειες που προκαλούν κινητική αναπηρία με σκοπό την αποδοχή τους, την αντιμετώπιση με αισιοδοξία και την δυνατότητα που έχει ο άνθρωπος να ζήσει και να ολοκληρωθεί παρά τις δυσκολίες που φέρει. (Για την ανάπτυξη παρομοίων θεμάτων απαιτείται η συμβολή ειδικού. Εδώ τα θέματα αναφέρονται ακροθιγώς).

3. 3.1. Αντισύλληψη. Χρήση προφυλακτικού από φορείς γενετικών παθήσεων. Ο ρόλος και η αναγκαιότητα του γενετιστή.

3.2. Για την κατανόηση της αντιγραφής, μεταγραφής και γονιδιακής έκφρασης κρίνεται απαραίτητη η χρήση εποπτικού μέσου π.χ. παζλ. Με τα κομμάτια του παζλ μπορούν οι μαθητές να κατανοήσουν την αλληλουχία των βάσεων του DNA, το καθορισμό της αλληλουχίας του RNA καθώς την δημιουργία των πολυπεπτιδίων.

3.3. Αναφορά στα νεότερα επιτεύγματα της Γενετικής και της προοπτικής που ανοίγεται για μια σειρά γενετικών παθήσεων με έμφαση στη μυϊκή δυστροφία τύπου Duchenne και στη νωτιαία μυϊκή ατροφία.

3.4. Αναφορά στους μηχανισμούς κληρονομικότητας και στις παθήσεις που επιφέρουν κινητική αναπηρία.

5 και 6.

Και για τα δύο κεφάλαια, για λόγους που ήδη έχουν αναφερθεί, κρίνεται απαραίτητη η βιωματική μάθηση στο πεδίο. Πολλές επισκέψεις σε οικολογικούς χώρους καθώς και μουσειακούς οφείλουν να γίνουν κατά την διάρκεια της τελευταίας γυμνασιακής τάξης.